

Avaluem el nou sistema d'avaluació

Durant el curs 2018-2019 es va implementar als centres de secundària el nou model d'avaluació regulat per l'Ordre ENS/108/2018, de 4 de juliol, que determina la finalitat, el procediment, els documents i els requisits formals del procés d'avaluació dels alumnes dels centres educatius públics i privats que imparteixen l'educació secundària obligatòria.

Dels continguts a les competències

La finalitat d'aquest nou sistema d'avaluació és comprovar el grau d'assoliment de les competències específiques i transversals. Això implica que s'abandona un model d'avaluació de continguts.

Ara bé, aquest model no és pas senzill, requereix una gran quantitat de temps i esforç que es fa a costa del professorat, no va acompanyat d'uns mínims criteris ni de cap formació —encara menys dins l'horari—, i el més preocupant, tampoc no se n'ha demostrat enlloc on s'ha aplicat la utilitat pràctica. En altres paraules, més feina, més complexa, i més inútil.

De l'avaluació quantitativa a l'avaluació "qualitativa"

Una de les principals novetats del nou sistema és la desaparició de les notes numèriques, substituïdes per donar temps a locucions de tipus qualitatiu:

- No assoliment (NA)
- Assoliment satisfactori (AS)
- Assoliment notable (AN)
- Assoliment excel·lent (AE)

Aquest sistema té diversos problemes que ni el Departament, ni tampoc la seva propaganda als mitjans de comunicació, han esmentat:

- No respon a raons pedagògiques, sinó a una exigència d'homogeneïtzació respecte al sistema anglosaxó (és la translació del sistema de qualificacions A, B, C i D d'aquest sistema educatiu), en un procés d'imperialisme educatiu difícilment justificable
- Amb la nova nomenclatura es perd molta precisió, especialment en la franja de l'assoliment satisfactori, que aniria del 5 al 6,9. Ens preocupa que, com ja va passar en l'ensenyament universitari quan va desaparèixer el "bé", aquest canvi perjudiqui els expedients acadèmics dels i les estudiants a l'hora de calcular mitjanes.
- Existeix el precedent de l'ensenyament primari, en què es va passar de les qualificacions convencionals al "progressa adequadament" (PA) i "necessita millorar" (NM), que anaven acompanyades de comentaris que a moltes famílies els costava de comprendre. Aquest canvi, que subvertia el principi del dret a la informació sobre l'evolució educativa dels seus fills, va generar tant de caos i malestar que es va haver de rectificar.
- L'avaluació per competències concretes implica una càrrega desproporcionada de feina o l'ús d'artefactes que requereixen una informació extremadament exhaustiva i detallada —rúbriques— que no sempre té massa sentit. A més, a partir del portafolis competencial es podrien acumular un munt de dades massa sensibles dels i les alumnes que poden tenir un ús incert en el futur, per exemple a l'hora de buscar feina.
- I finalment, i no menys important, en tot aquest procés s'ha ignorat olímpicament l'opinió del professorat, precisament el sector més qualificat per orientar la política d'avaluació que hauria de seguir el Departament d'Educació. Només a partir del consens dels diferents agents de la comunitat educativa poden sorgir normes estables i eficaces.

Una insuportable càrrega de feina

Més enllà de la dubtosa utilitat d'aquests canvis i dels perills que pot comportar l'ús incert de tota aquesta informació confidencial (i que no ho és tant quan els estudiants van a buscar feina), des de la perspectiva del professorat, l'experiència ha resultat traumàtica. El volum d'esforç i de temps s'ha multiplicat i ha generat un profund malestar als claustres, especialment quan ningú no en comprèn els motius. Cal afegir-hi una formació inexistente, que a tot estirar s'ha limitat a una transmissió jeràrquica de les ordres: del Departament als serveis territorials; d'aquests a la inspecció; de la inspecció a les direccions; de les direccions als caps d'estudis; dels caps d'estudis als caps de departament; i finalment al professorat. En tota aquesta cadena, assistim a un absurd joc del telèfon en què ningú no entén res més que haver de dedicar-hi fins a deu vegades més hores que el curs passat.

De fet, una de les qüestions que més queixes genera aquests darrers cursos és l'increment exponencial de la càrrega burocràtica als centres i com això afecta l'atenció als alumnes i les seves famílies, la preparació de classes o la mateixa activitat del professorat, que, encara que sembli mentida després de totes aquestes tasques inútils..., és la docència!

També cal denunciar la pèssima qualitat de les aplicacions del Departament que s'usen per introduir les dades de l'avaluació. A més, tenint en compte la insuficiència dels equipaments informàtics dels instituts, la majoria de professorat treballa a casa, per la qual cosa resulta absurd que es mantingui la presència obligatòria del professorat de secundària entre 28 i 30 hores setmanals, quan sempre havien estat 24.

Els exàmens de setembre desapareixen

La desaparició de les proves de setembre és una conseqüència lògica del nou model d'avaluació. Avaluar per competències implica un seguiment continuat de l'evolució de l'alumnat, i en aquest sentit es descarta qualsevol tipus d'examen on s'avaluïn continguts com s'havia fet fins ara. El que sí que es contempla és la realització d'una prova extraordinària al juny per a aquell alumnat que no hagi superat les matèries. Segons el conseller Bargalló, aquesta prova podria consistir en la realització d'un treball específic. Tots sabem què significa això: devaluar el treball de l'escola, i el més preocupant, les titulacions obtingudes pels alumnes a còpia d'esforç i treball.

Aquest canvi normatiu (traslladar la prova extraordinària del setembre al juny) es va fer de manera precipitada i retroactiva, mitjançant una modificació de l'ordre de calendari. Presentat al Consell Escolar de Catalunya, el Departament en va desatendre el dictamen

preceptiu, que recomanava que no es modificués pels dubtes legals que generava i perquè es considerava que calia negociar una decisió d'aquestes característiques a la Mesa Sectorial. Com resulta massa habitual, el Departament va ignorar tothom, tot menystenint la comunitat educativa.

Aquesta ordre d'avaluació s'ha de derogar

L'avaluació per competències, com l'aprenentatge per competències, és plena de dubtes i no se n'han analitzat prou les conseqüències. USTEC-STE considera que el Departament ha de derogar aquesta ordre i que, si vol modificar el model d'avaluació, ha de negociar-lo a la Mesa Sectorial, atès que afecta les condicions laborals del professorat. A més, exigim:

- Una reducció de ràtios que permeti dur a terme una avaluació i una atenció personalitzada de l'alumnat.
- Que l'horari de permanència al centre torni a les 24 hores, tenint en compte que el professorat realitza a casa seva la majoria de tasques d'avaluació individual, anant molt més enllà de la dedicació teòrica de les 37,5 hores setmanals estipulades a la normativa.
- Que qualsevol plantejament de canvi comenci amb una formació, en horari laboral, directa, extensa i rigorosa.
- Que es faci una anàlisi rigorosa sobre els suposats avantatges i inconvenients de l'avaluació per competències. Com sempre, el Departament s'absté d'avaluar-se a si mateix i d'analitzar els resultats de les seves iniciatives. És urgent avaluar l'avaluador.
- Que l'avaluació no sigui exclusivament per competències. Cal que en el sistema educatiu l'alumnat disposi de continguts, coneixements i valors que els resultaran imprescindibles perquè esdevinguin ciutadanes i ciutadans crítics.
- Que se suprimeixin les tasques burocràtiques inútils que pateixen tant el professorat com les direccions.
- Que l'equivalència numèrica de les noves qualificacions sigui clara i contempli totes les possibilitats, perquè la proposada pot comportar greuges en els expedients de l'alumnat.
- Que els criteris d'assoliment de l'etapa siguin establerts pel Departament i no pas pel PEC. Altrament, ens podríem trobar amb la perversió del món anglosaxó, en què els títols de secundària de segons quins centres són paper mullat i exclouen la possibilitat de trobar segons quines feines o d'anar a la universitat. Avaluar segons el PEC va en contra del principi d'igualtat d'oportunitats